

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA M. KAMPOSA SANČESA-BORDONAS
[M. CAMPOS SANCHEZ-BORDONA] SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 3. maijā¹

Lieta C-525/14

**Eiropas Komisija
pret
Čehijas Republiku**

(Prasība par valsts pienākuma neizpildi, ko Komisija cēlusi pret Čehijas Republiku)

Valsts pienākumu neizpilde — Preču brīva aprīte — LESD 34. pants — Importa kvantitatīvie ierobežojumi — Pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību — Dārgmetāli, kuru zīmogošana veikta trešajā valstī atbilstoši Nīderlandes tiesību aktiem — Imports Čehijas Republikā pēc laišanas brīvā apgrozībā dalībvalstī, kas var nebūt Nīderlandes Karaliste — Atteikšanās atzīt provē zīmogu — Patērētāju tiesību aizsardzība — Pieņemamība

1. Čehijas Republika apstrīd Komisijas pārmesto pienākumu neizpildi, apgalvojot, ka LESD 34. un 36. pants neliedz tās valsts provē iestādei īstenot administratīvo praksi, jo *WaarborgHolland* provē zīmogi tiek iespiesti gan Nīderlandē, gan trešajās valstīs (Ķīnā un Taizemē) izvietotos uzņēmumos.

2. Līdz šim Tiesa ir izveidojusi judikatūru attiecībā uz dalībvalstu provē zīmogu savstarpēju atzīšanu. Jauns aspekts šajā tiesvedībā ir tas, ka ir jālemj par to, vai šī judikatūra ir piemērojama arī attiecībā uz dārgmetālu izstrādājumiem no trešajām valstīm, kas ir importēti un laisti brīvā apgrozībā Eiropas Savienībā ar Nīderlandes provē iestādes *WaarborgHolland* zīmogiem, kuri iespiesti šajās trešajās valstīs.

3. Protams, laišana brīvā apgrozībā ir saistīta ar ārpus Savienības ražotu izstrādājumu pielīdzināšanu Savienības precēm. Tomēr šī pielīdzināšana var nebūt pietiekama, lai nodrošinātu savstarpēju atzīšanu, – izstrādājuma iepriekšēja pārdošana dalībvalstī saskaņā ar tās tiesību normām ir nosacījums, lai cita (importētāja) dalībvalsts atzītu līdzvērtību un nepiemērotu savas tiesību normas. Lai noteiktu, kādā mērā un kādos apstākļos ir piemērojams šis nosacījums, šajā gadījumā ir nepieciešams precīzāks skaidrojums.

I – Pienākumu neizpildes procedūra

4. 2011. gada 30. septembrī Komisija nosūtīja Čehijas Republikai brīdinājumu, lūdzot sniegt paskaidrojumus saistībā ar tās atteikumu atzīt Nīderlandes, it īpaši *WaarborgHolland* provē zīmogus.

¹ — Oriģinālvaloda – spāņu.

5. 2011. gada 30. novembra atbildē Čehijas Republika apstiprināja, ka neatzīst šīs Nīderlandes proves zīmogus, kas, pēc tās domām, norāda uz brīvas pakalpojumu sniegšanas problēmu, nevis brīvu preču aprites problēmu. Čehijas Republikas valdība pamatoja savu atteikumu ar nespēju atšķirt izstrādājumus, kuri ir marķēti ar *WaarborgHolland* proves zīmogu Nīderlandē, no izstrādājumiem, kas marķēti trešajās valstīs un pēc tam importēti Savienībā.

6. Čehijas Republikas iestāžu paskaidrojumi Komisiju nepārlicināja, tāpēc tā 2013. gada 30. maijā nosūtīja Čehijas Republikai argumentētu atzinumu, norādot, ka LESD noteikumus par brīvu preču apriti piemēro precēm, kas laistas brīvā apgrozībā Savienības muitas teritorijā, tādējādi arī trešo valstu precēm, kas importētas dalībvalstī saskaņā ar LESD 29. pantu. Komisija aicināja Čehijas Republiku divu mēnešu laikā panākt atbilstību LESD 34. pantam.

7. 2013. gada 23. jūlija atbildē Čehijas Republika saglabāja savu nostāju, atkārtoti norādot, ka atteikumu pārdot dārgmetālu izstrādājumus ar *WaarborgHolland* proves zīmi pamato nepieciešamība aizsargāt tās patērētājus.

8. Ņemot vērā Čehijas Republikas attieksmi, Komisija 2014. gada 20. novembrī cēla šo prasību par pienākuma neizpildi, pamatojoties uz iepriekšējā procedūrā izvirzītajiem argumentiem. Savā iebildumu rakstā Čehijas Republika saglabāja Komisijai pretēju nostāju.

9. 2015. gada 26. februāra rakstā Francija, atbalstot Čehijas Republikas argumentus, lūdza Tiesas priekšsēdētāju ļaut tai iestāties lietā. 2015. gada 9. aprīlī Tiesas kanceleja saskaņā ar Reglamenta 130. pantu informēja Franciju, ka tās lūgums ir ticis apmierināts; 2015. gada 26. maijā Francija iesniedza savu iestāšanās rakstu.

10. Komisija un Čehijas Republika saglabāja viena otram pretēju nostāju gan replikas rakstā, gan atbildes rakstā uz repliku, kā arī 2016. gada 17. februāra tiesas sēdē Tiesā.

II – Prasības pieņemamība

11. Čehijas Republika uzskata, ka prasība ir daļēji nepieņemama, jo Komisijas pārmetumi par neizpildi ir neprecīzi un kļūdaini, ņemot vērā, ka tā atsauca uz Čehijas Republikas atteikumu atzīt “noteiktus Nīderlandes proves zīmogus” un “jo īpaši *WaarborgHolland* proves zīmogus”, lai gan pirmstiesas stadijā un prasības pieteikumā tā atsauca tikai uz *WaarborgHolland* proves zīmogiem, neminot nevienu citu. Prasībai būtu jāprobežojas tikai ar šo Čehijas Republikas iestāžu rīcību.

12. Komisija noraida iebildi par daļēju nepieņemamību, apgalvojot, ka tā nav paplašinājusi prasības priekšmetu, jo pirmstiesas procedūras laikā (it īpaši argumentētajā atzinumā) tā pārmeta Čehijas Republikai LESD 34. panta noteikumu pārkāpumu, jo tā neatzīst “noteiktus Nīderlandes proves zīmogus”.

13. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru prasības pieteikumā sakarā ar neizpildi ir jāietver strīda priekšmets un izvirzīto pamatu kopsavilkums, un tie ir jānorāda pietiekami skaidri un precīzi, lai atbildētājs varētu sagatavot savu aizstāvību un lai Tiesa varētu veikt pārbaudi. No tā izriet, ka galvenie faktiskie un tiesiskie apstākļi, ar kuriem ir pamatota prasība, prasības pieteikumā ir jānorāda loģiskā un saprotamā veidā un ka prasības pieteikumā ietvertajiem prasījumiem ir jābūt formulētiem nepārprotami, lai izvairītos no tā, ka Tiesa lemj *ultra petita* vai arī nelemj par kādu iebildumu.

14. Tiesa arī ir atzinusi, ka tiesvedībā par pienākumu neizpildi Komisijai ir jāsniedz loģiski un precīzi iebildumi, lai ļautu dalībvalstij un Tiesai precīzi saprast pārnestā Kopienas tiesību pārkāpuma apmēru. Tas ir nosacījums, kas vajadzīgs, lai minētā valsts varētu lietderīgi izmantot savus aizstāvības līdzekļus un lai Tiesa varētu pārbaudīt, vai pastāv apgalvotā valsts pienākumu neizpilde².

15. Ņemot vērā šīs prasības, uzskatu, ka Čehijas Republikas izvirzītais arguments ir pamatots un Komisijas celtā prasība ir atzīstama par daļēji nepieņemamu. Pienākumu neizpildes priekšmets ir noteikts neprecīzi, jo Komisija atsauca uz Čehijas Republikas atteikumu atzīt “noteiktus Nīderlandes probes zīmogus”, minot vienīgi – pievienojot informāciju – izstrādājumus, kuri ir marķēti ar *WaarborgHolland*, kas ir iestāde, kuras galvenais birojs atrodas Gaudā un kura ir vienīgā, kas ir pārcēlusi daļu savas darbības uz trešajām valstīm (konkrēti, Ķīnu un Taizemi), probes zīmi.

16. Komisija nav sniegusi nevienu norādi, ka Čehijas Republikas iestādes atteiktos atzīt otras Nīderlandes probes iestādes (*Edelmetaal Waarborg Nederland BV*, ar galveno biroju Jaurē) probes zīmogus. Turklāt Čehijas Republika apgalvo – un Komisija to neapstrīd – ka tā pieprasa Čehijas Republikas probes zīmoga iespiešanu tikai uz dārgmetālu izstrādājumiem ar *WaarborgHolland* probes zīmi.

17. Lai gan Komisijas darbības pirmstiesas stadijā un tiesvedības posmā ir zināmā mērā saskaņotas, uzskatu, ka tās pārmetumi Čehijas Republikai nav precīzi saistībā ar tās atteikumu atzīt citus Nīderlandes, nevis *WaarborgHolland*, probes zīmogus. Tādējādi Komisijas celtā prasība attiecībā uz šiem probes zīmogiem ir atzīstama par daļēji nepieņemamu, bet tā ir pieņemama daļā par Čehijas Republikas iestāžu atteikumu atzīt dārgmetālu izstrādājumus ar *WaarborgHolland* probes zīmēm.

III – Lietas izvērtēšana pēc būtības

18. Pirms izvērtēju Čehijas Republikas pienākumu neizpildi, ko tai pārmet Komisija, ir jāizklāsta daži dārgmetālu izstrādājumu tirdzniecības tiesiskā regulējuma aspekti Eiropas Savienībā un starptautiskajā jomā.

A – Ievada apsvērumi saistībā ar dārgmetālu izstrādājumu tirdzniecību

19. Šo izstrādājumu tirdzniecība ir viena no jomām, kurā tehniskos šķēršļus (ko radījuši dažādi noteikumi Savienības dalībvalstīs) nav bijis iespējams pārvarēt ar tiesību aktu saskaņošanu. Pēc secīgiem neveiksmīgiem Komisijas priekšlikumiem³ Tiesa savā judikatūrā izmantoja un Komisija rosināja savstarpējās atzišanas juridisko tehniku kā alternatīvu, ja nav saskaņotu tiesību aktu⁴.

2 — Spriedumi Komisija/Igaunija (C-39/10, EU:C:2012:282), 24.–26. punkts; Komisija/Spānija (C-211/08, EU:C:2010:340), 32. punkts; Komisija/Portugāle (C-458/08, EU:C:2010:692), 49. punkts; Komisija/Polija (C-281/11, EU:C:2013:855), 121.–123. punkts; Komisija/Čehijas Republika (C-343/08, EU:C:2010:14), 25. punkts, un Komisija/Spānija (C-375/10, EU:C:2011:184), 10. un 11. punkts.

3 — *Proposition de directive du Conseil concernant le rapprochement des législations des états membres relatives aux ouvrages en métaux précieux* (Priekšlikums Padomes Direktīvai par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz dārgmetālu izstrādājumiem), COM(1975) 607 galīgā redakcija, 1975. gada 1. decembris (OV 1976, C 11, 2. lpp.), atsaukts 1977. gadā. Priekšlikums Padomes Direktīvai par dārgmetālu izstrādājumiem, COM(93) 322 galīgā redakcija, 1993. gada 14. oktobris; grozīts ar grozīto Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par dārgmetālu izstrādājumiem, COM(94) 267 galīgā redakcija, 1994. gada 30. jūnijs (OV C 209, 4. lpp.), kas tika atsaukts 2005. gadā.

4 — Skat. Komisijas vadlīnijas *Savstarpējas atzišanas regulas piemērošana dārgmetālu izstrādājumiem*, 2010. gada 1. februāris.

20. Iemesls, kāpēc nav īsta iekšējā tirgus ar dārgmetālu izstrādājumu brīvu apriti, ir tāds, ka daudzās dalībvalstīs ir proves iestādes, kuras piemēro atšķirīgu marķējumu un proves zīmogus, lai garantētu to izcelsmi un proves standartu⁵. Šo zīmogu mērķis ir aizsargāt patērētājus, novērst viltošanu un garantēt godīgu tirdzniecību.

21. Valstu regulējošo noteikumu, kuri attiecas uz dārgmetālu izstrādājumiem, spektrs ir ļoti atšķirīgs. Ir piecpadsmit valstis (tostarp Čehijas Republika un Nīderlande), kuras ir ieviešas obligāto zīmogošanas, kuru īsteno pilnvarotās proves iestādes, sistēmu, lai apliecinātu, ka izstrādājums ir pienācīgi novērtēts. Septiņās dalībvalstīs ir brīvprātīgā zīmogošanas sistēma, un piecās nav nekādas sistēmas.

22. Vairākums tehnisko šķēršļu minēto izstrādājumu tirdzniecībā ir saistīti ar ražojuma pārbaudes procedūru, ko pirms laišanas valsts tirgū īsteno pilnvarotā proves iestāde (“*assay office*”), kā arī ar prasību par obligāto zīmogošanu⁶, kas tiek saukta par proves zīmogu un kas norāda [izstrādājuma] ražotāju, metāla veidu un proves standartu. Izplatītākie zīmogi ir:

- proves iestādes zīmogs, kas norāda, ka konkrētā pilnvarotā proves iestāde ir pienācīgi pārbaudījusi izstrādājumu, kā arī vispārīgi norāda metāla veidu un tā proves standartu (turpmāk tekstā – “proves zīmogs”);
- ražotāja vai importētāja atbildības zīmogs (finansētāja zīmogs); ražotājs parasti ir reģistrēts valstī, kurā tiek veikta dārgmetālu izstrādājuma pārbaude;
- proves zīmogs (vai metāla zīmogs)⁷, kas norāda dārgmetāla veidu un tā proves standartu, kas izteikta karātos vai tūkstošdaļās;
- vienotais pārbaudes zīmogs, kas noteikts Konvencijā par dārgmetālu izstrādājumu pārbaudi un zīmogošanu, kas parakstīta Vīnē 1972. gada 15. novembrī⁸.

23. Ņemot vērā tehniskos šķēršļus, kurus rada atšķirīgās valstu tiesību normas attiecībā uz dārgmetālu izstrādājumu zīmogošanu, Tiesa šajā jomā ir piemērojusi savu judikatūru par LESD 34. un 36. pantu. Tiesa to it īpaši ir darījusi, atsaucoties uz pienākumu savstarpēji atzīt līdzvērtīgus proves zīmogus.

24. Šo preču Kopienas tirdzniecības gadījumā Tiesas argumentācija ir bijusi skaidra spriedumos *Robertson* un citi, *Houtwipper*, Komisija/Īrija un *Juvelta*⁹. Valstu reglamentējošie noteikumi ir pasākumi ar importam līdzvērtīgu iedarbību (un tādejādi tie ir pretrunā LESD 34. pantam), ja attiecībā uz izstrādājumiem, kas ir importēti no citām dalībvalstīm, kurās tie ir apzīmogoti un likumīgi tirgoti, tiek noteikts pienākums iespiest jaunu zīmogu saņēmējā dalībvalstī, jo šī prasība sarežģī un sadārdzina minēto izstrādājumu importu Kopienas tirgū.

5 — Saskaņā ar pieejamām ziņām no 2009. gada 13. maija, kad stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 764/2008, ar ko nosaka procedūras, lai dažus valstu tehniskos noteikumus piemērotu citā dalībvalstī likumīgi tirgotiem produktiem, un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 3052/95/EK (OV L 218, 21. lpp.), līdz 2011. gada 31. decembrim 90 % no 1524 paziņojumiem par savstarpējās atzišanas atteikumu attiecās uz dārgmetālu izstrādājumiem. Skat. 2012. gada 15. jūnija dokumentu COM(2012) 292 *final*, Komisijas Paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei – Pirmais ziņojums par to, kā tiek piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 764/2008, ar ko nosaka procedūras, lai dažus valstu tehniskos noteikumus piemērotu citā dalībvalstī likumīgi tirgotiem produktiem, un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 3052/95/EK, 8. lpp.

6 — Skat. informāciju *International Association of Assay Offices* [Proves iestāžu starptautiskā apvienība] mājas lapā: <http://www.theiaao.com/hallmarking/>.

7 — Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju ES šobrīd ir 18 dažādi zelta proves standarti un tikai divi no šiem standartiem pastāv visās dalībvalstīs (585 un 750). Attiecībā uz sudrabu ES pastāv 15 dažādi valsts proves standarti, un tikai 800 un 925 tiek pieņemti visās dalībvalstīs. Attiecībā uz platīnu ES pastāv pieci dažādi proves standarti, un Bulgārija, Kipra un Vācija platīnu neuzskata par dārgmetālu (Komisija, *Savstarpējās atzišanas regulas piemērošana dārgmetālu izstrādājumiem*, 2010. gada 1. februāris, 9. lpp.).

8 — Konvencija, kas ir vairākkārt grozīta, un dalībvalstīs, kas iestājušās lietā, ir rodama <http://www.hallmarkingconvention.org/documents.php>.

9 — Spriedumi *Robertson* u.c. (220/81, EU:C:1982:239), *Houtwipper* (C-293/93, EU:C:1994:330), Komisija/Īrija (C-30/99, EU:C:2001:346) un *Juvelta* (C-481/12, EU:C:2014:11).

25. Tomēr, ja nav saskaņotu tiesību aktu Savienības līmenī, Tiesa ir akceptējusi, ka prasību par valsts proves zīmogu un izcelsmes valsts zīmoga neatzišanu var pamatot obligātas patērētāju aizsardzības un godīgas tirdzniecības prasības, kas [judikatūrā] attīstītas kopš sprieduma *Cassis de Dijon*¹⁰. Proves zīmogs garantē, ka patērētājs netiek maldināts, jo tas ar redzi vai tausti, vai pamatojoties uz svaru, nevar precīzi novērtēt dārgmetāla izstrādājuma proves standartu¹¹. Kā teikts senā sakāmvārdā – “ne viss ir zelts, kas spīd”.

26. Taču prasību par importētājvalsts proves zīmogu varētu neievērot, ja no citas dalībvalsts importētam izstrādājumam būtu iespiests zīmogs, kurā būtu ietvertas norādes – vienalga, kādā formā, – kuras būtu līdzvērtīgas tām, kas ir obligātas importētājdalībvalstī un būtu saprotamas šīs valsts patērētājiem¹². Tas liek īpaši piemērot līdzvērtīgu valsts tirdzniecības noteikumu savstarpējas atzišanas principu, kuru Tiesa, ja nav saskaņotu tiesību aktu, bieži ir izmantojusi kā alternatīvu, lai likvidētu tehniskos šķēršļus tirdzniecībā Kopienā.

27. Runājot par (dārgmetālu izstrādājumu) tirdzniecību starp Savienību un trešajām valstīm, piemērojamo tiesību normu ir ļoti maz un tehnisko šķēršļu, ņemot vērā dažādos valstu tiesiskos regulējumus, ir vēl vairāk nekā Kapienu tirgū. Protams, uz šo tirdzniecību attiecas Pasaules Tirdzniecības organizācijas vispārējie noteikumi un it īpaši VVTT un Nolīgums par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā¹³. Kopējās tirdzniecības politikas ietvaros Savienība nav slēgusi līgumus un nav arī iekļāvusi ar trešajām valstīm noslēgtajos nolīgumos noteikumus par dārgmetālu izstrādājumu tirdzniecību.

28. Mēģinājums likvidēt tehniskos šķēršļus minēto izstrādājumu starptautiskajā tirdzniecībā bija Konvencija par dārgmetālu izstrādājumu pārbaudi un zīmogošanu, kas parakstīta Vīnē 1972. gada 15. novembrī un kas stājās spēkā 1975. gadā; tai ir pievienojušās 16 ES dalībvalstis, kā arī Šveice, Norvēģija un Izraēla (turpmāk tekstā – “Vīnes Konvencija”)¹⁴. Čehijas Republikā šī konvencija ir spēkā kopš 1994. gada, bet Nīderlandē – kopš 1999. gada.

29. Ar Vīnes Konvenciju īsteno proves zīmogiem piemērojamo noteikumu minimālu saskaņošanu, lai veicinātu to savstarpēju atzišanu līgumslēdzējās valstīs. Saskaņā ar konvencijas noteikumiem zelta, sudraba un platīna izstrādājumus ar vienoto pārbaudes zīmogu drīkst zīmogot pilnvarotas valsts proves iestādes pēc tam, kad saskaņā ar apstiprinātām testēšanas metodēm tās ir pārbaudījušas šo izstrādājumu provi. Katra līgumslēdzēja valsts atļauj ar vienoto pārbaudes zīmogu¹⁵ apzīmogotu izstrādājumu importu bez papildu testēšanas un zīmogošanas. Zīmogošana ar vienoto pārbaudes zīmogu notiek brīvprātīgi, un eksportētājs var izvēlēties lūgt to valsts proves iestādei vai nosūtīt izstrādājumus uz importētājvalsti bez šā zīmoga, kura pati veic zīmogošanu, ja izstrādājums atbilst valsts un Konvencijas noteikumiem. Izstrādājumus ar vienoto pārbaudes zīmogu un pārējiem trim konvencijā noteiktajiem zīmogiem konvencijas līgumslēdzējās valstis pieņem bez turpmākas testēšanas vai zīmogošanas.

10 — Spriedums *Rewe*, saukts *Cassis de Dijon* (120/78, EU:C:1979:42).

11 — Skat. spriedumus *Robertson* u.c. (220/81, EU:C:1982:239), 9. un 11. punkts, un *Houtwipper* (C-293/93, EU:C:1994:330), 11. un 14. punkts.

12 — Spriedumi *Robertson* u.c. (220/81, EU:C:1982:239), 12. punkts, *Houtwipper* (C-293/93, EU:C:1994:330), 15. punkts, Komisija/Irija (C-30/99, EU:C:2001:346), 30. un 69. punkts, un *Juvelta* (C-481/12, EU:C:2014:11), 22. punkts.

13 — Tomēr, ņemot vērā, ka VVTT XX panta vispārējās atkāpēs ir ietverti pasākumi, kuri “attiecas uz zelta un sudraba importu un eksportu”, dalībvalstis var viegli pamatot savas ierobežojošos tiesību noteikumus.

14 — Dalībvalstu un valstu, kam ir novērotāja statuss (Horvātija, Itālija, Serbija, Šrilanka un Ukraina), saraksts ir pieejams: <http://www.hallmarkingconvention.org/members-observers.php>.

15 — Vīnes Konvencijas II pielikuma 4. punktā ir noteikts, ka līdzās vienotajam pārbaudes zīmogam izstrādājumiem ir jābūt izcelsmes vai importētājvalsts proves zīmogam, ražotāja atbildības zīmogam vai finansētāja zīmogam un proves zīmogam.

30. Dažu Eiropas valstu (īpaši to, kurās valsts proves iestādes ir ar senu vēsturi saknēm, bagātīgām tradīcijām un plašu pieredzi) nevēlēšanās pievienoties Vīnes Konvencijai ir novedusi pie divpusējo proves zīmogu savstarpējas atzišanas līgumu noslēgšanas ar trešajām valstīm, kuras ir ļoti aktīvas šo izstrādājumu starptautiskajā tirdzniecībā¹⁶.

B – Pienākuma neizpilde, ko Komisija pārmet Čehijas Republikai

1) Par preču brīvas aprites ierobežojuma pastāvēšanu

31. Komisija uzskata, ka Čehijas Republikas īstenotā prakse, pieprasot Čehijas Republikas proves zīmogu dārgmetālu izstrādājumiem ar *WaarborgHolland* zīmogu, ir pasākums ar importam līdzvērtīgu iedarbību, ko aizliedz LESD 34. un 36. pants.

32. Komisija uzskata, ka Tiesas judikatūra zīmogu atzišanas jomā ir pilnībā piemērojama Čehijas Republikas rīcībai, jo saskaņā ar LESD 29. pantu preču brīva aprīte attiecas gan uz dalībvalsti, gan trešās valsts precēm, kas ir laistas brīvā apgrozībā. Čehijas Republika nevarētu atzīt vienu ES dalībvalsti proves zīmogu un rīkoties citādi attiecībā uz izstrādājumiem ar *WaarborgHolland* zīmogu tikai tāpēc, ka šī iestāde, pārcēlusi daļu savas darbības ārpus Nīderlandes un Savienības, savu zīmogu fiziski iespiež trešajās valstīs.

33. Čehijas Republika iebilst, norādot, ka tās rīcība atbilst LESD 34. pantam, jo proves zīmogu savstarpēja atzišana attiecoties tikai uz precēm Kopienas tirgū un trešo valstu izstrādājumiem, kas laisti brīvā apgrozībā Savienībā, ja tie iepriekš ir pārdoti kādā dalībvalstī saskaņā ar tās tiesību aktiem. Uz izstrādājumiem, kuriem *WaarborgHolland* zīmogs ir iespiests trešajās valstīs un kuri ir laisti brīvā apgrozībā Savienībā, bet nav likumīgi tirgoti nevienā ES dalībvalstī, neattiektos savstarpējā atzišana, pat ja *WaarborgHolland* īstenotā zīmogošana ārpus Savienības ir veikta saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem.

34. Manuprāt, pirmkārt, ir skaidri jānorāda, ka Čehijas Republikas proves iestādes administratīvā prakse ir attiecināma uz Čehijas Republiku un tādējādi saskaņā ar Tiesas judikatūru¹⁷ tā ir kvalificējama kā pasākums ar kvantitatīvam importa ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību.

35. Otrkārt, nepiekrītu Čehijas Republikas argumentam (kas izvirzīts pirmstiesas posmā) par to, ka tās rīcība ir vērtējama atbilstīgi tiesību normām un judikatūrai, kas attiecas uz pakalpojumu sniegšanas brīvību. Kā norādījusi Komisija, Čehijas Republikas noteiktie ierobežojumi attiecas tieši uz dārgmetālu izstrādājumu tirdzniecību, nevis uz zīmogošanas pakalpojumu sniegšanu. Zīmogs ir iespiests precē, kļūstot par tās daļu, tādējādi Čehijas Republikas īstenotā prakse attiecas uz preču brīvu apriti, nevis uz pakalpojumu brīvību. Tā ir dalībvalsts administratīvā prakse, kas vienādi attiecas uz kāda noteikta preču veida tirdzniecību.

36. Treškārt, uzskatu, ka Čehijas Republikas administratīvā prakse nešaubīgi iekļaujas pasākuma ar kvantitatīvam importa ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību definīcijā, ko Tiesa ir izveidojusi judikatūrā, interpretējot LESD 34. pantu. Šādi ir kvalificējams ikviens dalībvalsts tiesiskais regulējums attiecībā uz tirdzniecību, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt Savienības iekšējo tirdzniecību¹⁸.

16 — *Convention entre le Conseil fédéral suisse et le Gouvernement de la République française relative à la reconnaissance réciproque des poinçons officiels apposés sur les ouvrages en métaux précieux, publiée comme annexe au Décret n° 89-216 du 10 avril 1989 (JORF, 14.04.1989., 4741. lpp.), noslēgta 1987. gada 2. jūnijā un stājas spēkā 1989. gada 1. maijā. Convention entre la Confédération suisse et la République italienne relative à la reconnaissance réciproque des poinçons apposés sur les ouvrages en métaux précieux (RO 1974 753), noslēgta 1970. gada 15. janvārī un stājas spēkā 1974. gada 30. martā.*

17 — Spriedumi Komisija/Vācija (C-387/99, EU:C:2004:235), 42. punkts, un Komisija/Spānija (C-88/07, EU:C:2009:123), 54. punkts.

18 — Skat. it īpaši spriedumus *Dassonville* (8/74, EU:C:1974:82), 5. punkts, *Ker-Optika* (C-108/09, EU:C:2010:725), 47. punkts, un *Juvelta* (C-481/12, EU:C:2014:11), 16. punkts.

37. Tiesa ir uzskatījusi, ka tad, ja valstu tiesību akti nav saskaņoti, preču brīvas aprites šķēršļi, kas rodas, precēm no citām dalībvalstīm, kur tās ir likumīgi ražotas vai tirgotas, piemērojot noteikumus par prasībām, kurām šīm precēm jāatbilst, pat ja šie noteikumi vienādi attiecas uz visām precēm, ir pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību, kas aizliegti ar LESD 34. pantu, ja vien šī piemērošana nav pamatota ar primāru vispārējo interešu iemeslu, kas prevalē pār preču brīvas aprites principu¹⁹.

38. Prasība par Čehijas Republikas provē zīmogu uzlikšanu izstrādājumiem, kuriem ir *WaarborgHolland* zīmogs, apgrūtina to tirdzniecību Čehijas Republikā, nosakot tiem dubultu zīmogošanu; turklāt ir nepieciešams veikt samaksu saņēmējas valsts provē laboratorijai, kas kavē laišanu tirgū un palielina izdevumus²⁰.

39. Būtībā, ņemot vērā turpinājumā minēto precizējumu, LESD 34. panta aizliegums attiecas gan uz precēm iekšējā tirgū, gan precēm no trešajām valstīm, kuras ir brīvā aprītē Savienībā. Tiesa ir noteikusi, ka, runājot par preču brīvu apriti Savienības iekšienē, preces, kuras ir brīvā aprītē, ir pilnīgi un galīgi pielīdzināmas dalībvalstu izcelsmes precēm²¹.

40. Tādējādi ar Čehijas Republikas pasākumu tiek pārkāpti LESD 34. panta noteikumi, ja to attiecina uz dārgmetālu izstrādājumiem, kuri ir ražoti un tiek tirgoti ar *WaarborgHolland* zīmogu Nīderlandē. Ar šo pasākumu tiek pārkāpti minētā panta noteikumi arī tad, ja to piemēro minētajiem izstrādājumiem, kuri ir ražoti trešajās valstīs, apzīmogoti kādā no šīm valstīm ar *WaarborgHolland* zīmogu un importēti un laisti brīvā apgrozībā jebkurā ES dalībvalstī pirms to importēšanas Čehijas Republikā.

2) Par ierobežojuma pamatotību

41. Čehijas Republika, kurai piekrit Francija, cenšas pamatot savu administratīvo praksi, atsaucoties uz obligātu prasību par savu patērētāju aizsardzību. Tā arī uzskata, ka ir ievērojusi samērīguma principu, jo nav iespējams atšķirt izstrādājumus, kurus *WaarborgHolland* ir apzīmogojusi Nīderlandē, no izstrādājumiem, kuriem šī iestāde ir iespiedusi savu provē zīmogu trešajās valstīs. Kā tā apgalvo savā atbildes rakstā, centieni sarunu ceļā ar *WaarborgHolland* noteikt drošīcāmus kritērijus, lai atšķirtu vienus izstrādājumus no otriem, ir bijuši neveiksmīgi.

42. Kā jau iepriekš minēju, Tiesa ir pieļāvusi, ka, ja nav saskaņotu tiesību aktu Savienības līmenī, prasību par valsts provē zīmoga iespiešanu un izcelsmes valsts zīmoga neatzišanu var pamatot ar obligātām patērētāju aizsardzības un godīgas tirdzniecības prasībām. Saskaņā ar šo kritēriju Čehijas Republika varētu atsaukties uz patērētāju aizsardzību, lai attaisnotu praksi pieprasīt Čehijas Republikas zīmogu, neatzīstot *WaarborgHolland* zīmogu.

43. Tātad Čehijas Republikas īstenotā administratīvā prakse būtu pamatota tikai ar patērētāju aizsardzību, ja vienlaikus: a) *WaarborgHolland* zīmogi nesniegtu Čehijas Republikas provē zīmogiem līdzvērtīgu aizsardzību un b) ja, īstenojot šādu praksi, tiktu ievērots samērīguma princips.

19 — Skat. spriedumus *Robertson* u.c. (220/81, EU:C:1982:239), 9. punkts, *Houtwipper* (C-293/93, EU:C:1994:330), 11. punkts, Komisija/Īrija (C-30/99, EU:C:2001:346), 26. punkts, un *Juvelta* (C-481/12, EU:C:2014:11), 17. punkts.

20 — Spriedumi *Houtwipper* (C-293/93, EU:C:1994:330), 13. punkts, Komisija/Īrija (C-30/99, EU:C:2001:346), 27. punkts, un *Juvelta* (C-481/12, EU:C:2014:11), 18. punkts.

21 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Tezi*/Komisija (59/84, EU:C:1986:102), 26. punkts, un spriedumu *UNIC* un *Uni.co.pel* (C-95/14, EU:C:2015:492), 41. punkts.

a) Čehijas Republikas un Nīderlandes proves zīmogu līdzvērtīgums un savstarpēja atzīšana

44. Komisija uzskata, ka Čehijas Republikas un Nīderlandes proves zīmogi sniedz patērētājiem līdzīgu aizsardzību, tāpēc Čehijas Republikai atbilstīgi Tiesas judikatūrai²² vajadzētu īstenot to savstarpēju atzīšanu. Būtībā Čehijas Republikas iestādes neapstrīd šo Komisijas apgalvojumu un akceptē savu un Nīderlandes proves zīmogu līdzvērtīgumu, taču tikai attiecībā uz izstrādājumiem ar *WaarborgHolland* zīmogu, kas ir iespiests Nīderlandē, nevis izstrādājumiem, kuriem *WaarborgHolland* zīmogs ir iespiests trešajās valstīs un kuri pēc tam ir laisti brīvā apgrozībā Savienībā un importēti Čehijas Republikā.

45. Komisija uzskata, ka nav pamata noteikt izņēmumu saistībā ar Čehijas Republikas un Nīderlandes proves zīmogu savstarpēju atzīšanu tikai tāpēc, ka *WaarborgHolland* daļu savas darbības ir pārcēlusi uz trešajām valstīm, jo Nīderlandes iestādes turpina to kontrolēt saskaņā ar šīs valsts tiesību normām. Šajā ziņā izstrādājumi ar *WaarborgHolland* zīmogu, kas ir iespiests Nīderlandē, esot pielīdzināmi šīs iestādes trešajās valstīs apzīmogotiem izstrādājumiem, kuri pēc tam ir laisti brīvā apgrozībā jebkurā Savienības dalībvalstī.

46. Turpretim Čehijas Republika, kurai piekrīt Francija, uzskata, ka savstarpēja atzīšana ir iespējama tikai attiecībā uz dārgmetālu izstrādājumiem, kuriem proves zīmogs ir iespiests kādā no Savienības dalībvalstīm, nevis izstrādājumiem, kuri ir zīmogoti trešajās valstīs, pat ja šo zīmogošanu ir veikusi kādas dalībvalsts proves iestāde, visticamāk, saskaņā ar šīs valsts tiesību normām. Šie izstrādājumi esot uzskatāmi par precēm no trešajām valstīm, tāpēc uz tiem neattiecoties savstarpējās atzīšanas princips, pat ja tie ir laisti brīvā apgrozībā Savienībā, izņemot gadījumus, ja tie ir tirgoti minētajā valstī saskaņā ar tās tiesību normām.

47. Lai atrisinātu šo strīdu, proves zīmogu savstarpējās atzīšanas princips, manuprāt, ir jāpiemēro veidā, kas atbilst atšķirīgiem gadījumiem. Pirmkārt, uzskatu, ka šis princips ir pilnībā piemērojams attiecībā uz izstrādājumiem, kas ir ražoti un likumīgi tirgoti Nīderlandē un pēc tam eksportēti uz Čehijas Republiku. Tiesas judikatūra par līdzvērtīgu proves zīmogu savstarpēju atzīšanu ir skaidri piemērojama šajā gadījumā.

48. Otrkārt, šis princips ir piemērojams attiecībā uz trešajās valstīs ražotiem dārgmetālu izstrādājumiem, kuriem Nīderlandes proves zīmogu ir iespiedusi *WaarborgHolland* savās pārstāvniecībās Ķīnā un Taizemē un kuri pēc tam ir importēti un laisti brīvā apgrozībā Savienībā, likumīgi tirgoti Nīderlandē un pēc tam eksportēti uz Čehijas Republiku. Arī šajos apstākļos ir piemērojams Čehijas Republikas un Nīderlandes proves zīmogu savstarpējās atzīšanas princips, jo Nīderlandes iestādes būtu pārbaudījušas no trešajām valstīm importēto izstrādājumu ar *WaarborgHolland* proves zīmi atbilstību savas valsts tiesību normām.

49. Trešajā gadījumā runa ir par dārgmetālu izstrādājumiem, kuri ir ražoti trešajās valstīs, kuriem Nīderlandes proves zīmogu ir iespiedusi *WaarborgHolland* savās pārstāvniecībās Ķīnā un Taizemē, kuri pēc tam ir importēti un laisti brīvā apgrozībā Savienībā un likumīgi tirgoti kādā citā dalībvalstī, ne Nīderlandē, kuras tiesiskais regulējums paredz Čehijas Republikas zīmogiem līdzīgu proves zīmogu izmantošanu. Uzskatu, ka šajā gadījumā savstarpējās atzīšanas princips ir piemērojams tāpat kā iepriekš minētajā situācijā, jo izcelsmes dalībvalsts pārbaudītu *WaarborgHolland* proves zīmogu, kas iespiesti trešajās valstīs, atbilstību savas valsts tiesību normām. Čehijas Republikai būtu jāuzticas šai pārbaudei un jāpiemēro proves zīmogu savstarpējās atzīšanas princips attiecībā uz izstrādājumiem, kuri šādos apstākļos ir eksportēti šajā valstī.

22 — Saskaņā ar kuru dalībvalsts pārkāpj LESD 34. panta noteikumus, ja attiecībā uz ražojumiem, kas ir importēti no citām dalībvalstīm, kurās tie ir likumīgi tirgoti un apzīmogoti, tiek noteikts pienākums iespīest jaunu zīmogu saņēmējā dalībvalstī.

50. Turpretim ir trīs situācijas, kurās savstarpējās atzišanas princips (starp Čehijas Republikas un Nīderlandes probes zīmogiem) nebūtu piemērojams, proti, attiecībā uz: a) izstrādājumiem, kuri tieši importēti Čehijas Republikā, b) izstrādājumiem, kurus *WaarborgHolland* ir zīmogojusi savās pārstāvniecībās Ķīnā un Taizemē un kuri pēc tam ir importēti un laisti brīvā apgrozībā Savienībā, bet iepriekš nav tur tirgoti, un pēc tam ir eksportēti uz Čehijas Republiku, un c) izstrādājumiem, kurus *WaarborgHolland* ir zīmogojusi savās pārstāvniecībās ārpus Savienības un kuri pēc tam ir importēti, laisti brīvā apgrozībā un tirgoti kādā ES dalībvalstī, kuras tiesiskais regulējums neparedz probes zīmoga izmantošanu, un kuri pēc tam ir eksportēti uz Čehijas Republiku.

51. Saistībā ar šīm trim situācijām rodas vēl līdz galam neatrisināta problēma par savstarpējās atzišanas principa, kuru Tiesa ir attīstījusi savā judikatūrā saistībā ar tirdzniecību Kopienā, piemērošanu attiecībā uz precēm, kuras ir importētas no trešajām valstīm.

52. Komisija apgalvo, ka laišana brīvā apgrozībā pielīdzina importētos izstrādājumus ar Nīderlandes probes zīmogu, ko *WaarborgHolland* ir iespiedusi trešajās valstīs, izstrādājumiem, kurus šī iestāde ir zīmogojusi Nīderlandē. Čehijas Republika, gluži pretēji, uzskata, ka, lai savstarpēji atzītu probes zīmogus, šiem izstrādājumiem ir jābūt laistiem brīvā apgrozībā, turklāt jābūt tirgotiem kādā dalībvalstī saskaņā ar šīs valsts tiesību normām.

53. LESD 28. panta 2. punktā ir precizēts, ka noteikumi par preču brīvu apriti “attiecas uz dalībvalstu izcelsmes ražojumiem un no trešām valstīm ievestajiem ražojumiem, kas dalībvalstīs ir brīvā apgrozībā”. LESD 29. pantā ir noteikts, ka “[r]ažojumus, kas ievesti no trešām valstīm, uzskata par esošiem brīvā apgrozībā dalībvalstī, ja attiecībā uz šādiem ražojumiem ir ievērotas visas vajadzīgās importa formalitātes un dalībvalstī ir iekasēti visi vajadzīgie muitas nodokļi vai maksājumi ar līdzvērtīgu iedarbību, un ja par šiem ražojumiem šādi nodokļi vai maksājumi nav pilnīgi vai daļēji atmaksāti”. Gan Kopienas Muitas kodeksa 79. pantā, gan Modernizētā muitas kodeksa²³, kas tiek piemērots no 2016. gada 16. aprīļa, 129. pantā ir noteikts, ka preču laišana brīvā apgrozībā dod ārpuskopienas precei Kopienas preces statusu.

54. Kā Tiesa to ir apstiprinājusi savā judikatūrā kopš sprieduma *Donckerwolke u.c.*²⁴, saskaņā ar šiem noteikumiem preces no trešajām valstīm tiek pielīdzinātas Savienības precēm, ja attiecībā uz tām ir izpildītas muitas un tirdzniecības politikas formalitātes un tās ir laistas brīvā apgrozībā. Tomēr pielīdzināšana tāpat vien negarantē no trešajām valstīm importētajām precēm, kas ir laistas brīvā apgrozībā kādā dalībvalstī, pilnīgu aprites brīvību pārējās dalībvalstīs²⁵. Importētajai precei ir jāatbilst tās dalībvalsts tiesiskajam regulējumam, kurā tā pirmo reizi ir tirgota, lai tā gūtu labumu no preču aprites brīvības un līdz ar to – no savstarpējās atzišanas²⁶.

23 — Padomes 1992. gada 12. oktobra Regula (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Regula (EK) Nr. 450/2008, ar ko izveido Kopienas Muitas kodeksu (Modernizētais muitas kodekss) (OV L 145, 1. lpp.).

24 — Šajā spriedumā Tiesa saistībā ar preču brīvu apriti Kopienas teritorijā paskaidro, ka “brīvā apgrozībā” esoši ražojumi ir pilnībā un galīgi pielīdzināmi dalībvalstu izcelsmes ražojumiem. Tiesa arī uzsvēra, ka no šīs pielīdzināšanas izriet, ka 30. panta noteikumi par kvantitatīvo ierobežojumu un tiem līdzvērtīgu pasākumu atcelšanu ir vienādi piemērojami Kopienas izcelsmes ražojumiem un jebkurā dalībvalstī brīvā apgrozībā laistiem ražojumiem neatkarīgi no to pirmās izcelsmes [valsts] (spriedums *Donckerwolke u.c.*, 41/76, EU:C:1976:182, 17. un 18. punkts). Skat. arī spriedumus *Peureux* (119/78, EU:C:1979:66), 26. punkts, *Tezi/Komisija* (59/84, EU:C:1986:102), 26. punkts, *Budějovický Budvar* (C-216/01, EU:C:2003:618), 95. punkts, un *UNIC un Uni.co.pel* (C-95/14, EU:C:2015:492), 41. punkts.

25 — Šis jautājums ir apspriests doktrīnā, un es atsaucos uz tādiem darbiem kā Ankersmit, L., “What if Cassis de Dijon were Cassis de Quebec? The assimilation of goods of third country origin in the internal market”, *Commom Market Law Review*, 2013, Nr. 6, 1387.–1410. lpp.; Tegeder, J., “Applying the Cassis de Dijon doctrine to goods originating in third countries”, *European Law Review*, 1994, Nr. 1, 86.–94. lpp.

26 — Skat. Enchelmaier, S., “Article 36 TFEU: General” darbā Oliver P. (red.), *Oliver on the Free Movement of Goods in the European Union*, 5. izdevums, Hart, Oksforda, 2010, 233. lpp.

55. Tiesa šo nostāju ir saglabājusi spriedumā *Expo Casa Manta*²⁷, norādot, ka “preču laišana tirgū ir par importu vēlāks posms. Tāpat kā Kopienā likumīgi ražotu izstrādājumu nevar tirgot, tikai pamatojoties uz šo vienu apstākli, tā arī izstrādājuma likumīga ieviešana vēl nenozīmē, ka tas tiek automātiski laists tirgū”, un ka, “nepastāvot Savienības tiesību normām, kuras saskaņo attiecīgo ražojumu tirdzniecības prasības, dalībvalsts, kurā tie laisti brīvā apgrozībā, var iebilst pret to tirdzniecību, ja minētie ražojumi neatbilst kritērijiem, kas attiecībā uz tiem ir noteikti valsts tiesībās”.

56. Šie Tiesas argumenti ir atspoguļoti Regulas (EK) Nr. 765/2008²⁸ 27.–29. pantā, kuros ir noteiktas pārbaudes, ko valsts tirgus uzraudzības iestādes un muitas dienesti pirms to laišanas brīvā apgrozībā var īstenot attiecībā uz ražojumiem, kuri importēti no trešajām valstīm, lai nodrošinātu Kopienas saskaņoto tiesību aktu izpildi. Šīs pārbaudes tikai konstatē nopietnu risku veselībai vai drošībai, tajās nav iekļauta dārgmetālu izstrādājumu viltošana.

57. Turklāt savstarpējās atzišanas principa loģika man liek to interpretēt tādējādi, ka tas būtu jāattiecina tikai uz a) Savienības izcelsmes preču, kas ir likumīgi ražotas un laistas pārdošanā kādā dalībvalstī saskaņā ar tās tiesisko regulējumu, iekšējo tirdzniecību un b) brīvā apgrozībā laistu trešo valstu preču, kuras ir likumīgi tirgotas kādā dalībvalstī un tad eksportētas uz citu dalībvalsti, tirdzniecību²⁹.

58. Otra puse iepriekš izklāstītajam ir tā, ka importētāji nevar gūt labumu no savstarpējās atzišanas, lai Savienībā tirgotu trešo valstu preces, kuras neatbilst nevienas dalībvalsts tiesību normām³⁰. Lai piemērotu savstarpējās atzišanas principu attiecībā uz starptautisko tirdzniecību starp Savienību un trešajām valstīm, ir nepieciešams noslēgt īpašu starptautisku nolīgumu³¹ vai iekļaut plašākā tirdzniecības līgumā attiecīgus noteikumus, kuri atbilstu Pasaules Tirdzniecības organizācijas normām.

59. Ņemot vērā šos pieņēmumus, ir jānoskaidro, vai Čehijas Republika, pamatojoties uz savu patērētāju aizsardzību, drīkst atteikties piemērot savstarpējās atzišanas principu un pieprasīt savas proves zīmoga iespiešanu izstrādājumiem, kurus *WaarborgHolland* ir zīmogojusi savās pārstāvniecībās ārpus Savienības. Manuprāt, saskaņā ar iepriekš izklāstītajiem argumentiem, Čehijas Republika var to darīt trīs iepriekš minētajos gadījumos³², attiecībā uz kuriem nav piemērojama Tiesas judikatūra par dalībvalstu proves zīmogu savstarpēju atzišanu.

27 — Lieta C-296/00 (EU:C:2002:316), 31. un 32. punkts, un spriedums *Alliance for Natural Health u.c.* (apvienotās lietas C-154/04 un C-155/04, EU:C:2005:449), 95. punkts.

28 — *Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula, ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 30. lpp.)*.

29 — Regulas (EK) Nr. 764/2008 preambulas trešajā apsvērumā ir norādīts, ka savstarpējās atzišanas princips, kas izriet no Tiesas judikatūras, nozīmē, ka “dalībvalsts nevar aizliegt tās teritorijā pārdot produktus, ko likumīgi tirgo kādā citā dalībvalstī, pat ja tie ir ražoti saskaņā ar tehniskiem noteikumiem, kas atšķiras no noteikumiem, kas jāievēro attiecībā uz vietējiem produktiem. Šā principa vienīgie izņēmumi ir ierobežojumi, kas balstās uz Līguma 30. pantā minēto pamatojumu vai citām primārām sabiedriskas nozīmes prasībām un ir proporcionāli izvirzītajam mērķim”.

Ari Komisija norāda, ka “attiecībā uz produktiem, ko importē no trešām valstīm, tiem ir jābūt likumīgi tirgotiem kādā dalībvalstī vai kādā no EBTA valstīm, kas ir EEZ līguma līgumslēdzēja puse, lai tie gūtu labumu no savstarpējās atzišanas” (2013. gada 18. augusta dokuments COM(2013) 0592 *final*, Norādījumi. Jēdziens “likumīgi tirgoti” Savstarpējās atzišanas regulā (EK) Nr. 764/2008, 6. lpp.).

30 — *Gardeñes Santiago* uzskata, ka tirdzniecībā ar trešajām valstīm “piemērojams ir nevis savstarpējās atzišanas princips, bet tieši pretēji – strikta importētājvalsts vai saņēmējas valsts tiesību normu piemērošana. Tas nozīmē, ja kādas trešās valsts produkts vai pakalpojums tiek importēts Savienībā, tam ir jāatbilst Kopienas saskaņotajiem tiesību aktiem, ja tādi ir, un tās dalībvalsts tiesību normām, kurā tas tiek ieviests, kas nozīmē, ka nepietiek tikai ar izcelsmes valsts tiesību normu ievērošanu” (*Gardeñes Santiago, M., La aplicación de la regla del reconocimiento mutuo y su incidencia en el comercio de mercancías y servicios en el ámbito comunitario e internacional*, Eurolex, Madride, 1999, 314. lpp.).

31 — Eiropas Savienība ir noslēgusi vairākus nolīgumus par savstarpēju atzišanu saistībā ar atbilstības novērtējumu ar tādām attīstītajām valstīm kā ASV, Kanāda, Austrālija, Jaunzēlande, Japāna, Šveice un Izraēla. Šie nolīgumi, kā arī to izpildes režīmi ir pieejami Komisijas mājas lapā: http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/international-aspects/mutual-recognition-agreements/index_en.htm.

32 — Proti, attiecībā uz a) izstrādājumiem, kuri ir importēti un laisti brīvā apgrozībā Čehijas Republikā, b) izstrādājumiem, kuri ir importēti un laisti brīvā apgrozībā kādā ES dalībvalstī, bet iepriekš nav tur tirgoti, un pēc tam ir eksportēti uz Čehijas Republiku, un c) izstrādājumiem, kuri ir importēti, laisti brīvā apgrozībā un tirgoti kādā [ES] dalībvalstī, kuras tiesiskais regulējums neparedz proves zīmoga izmantošanu, un pēc tam ir eksportēti uz Čehijas Republiku.

60. Būtībā, ja dārgmetālu izstrādājums neatbilst nevienas dalībvalsts tiesiskajam regulējumam attiecībā uz šā veida preču tirdzniecību (kas nav saskaņota) vai tas ir tieši importēts no trešās valsts, tas nevar gūt labumu no probes zīmogu savstarpējas atzišanas. Atkārtotā, ka tā ir piemērojama tikai attiecībā uz izstrādājumiem, kuri atbilst kādas dalībvalsts, kuras tiesiskais regulējums paredz zīmogošanas vai līdzīgu mehānismu izmantošanu, tiesību normām, jo savstarpēja atzišana pamatojas uz dalībvalstu savstarpēju uzticēšanos to noteikto pasākumu efektivitātei, lai novērstu patērētāju maldināšanu attiecībā uz zelta un sudraba izstrādājumiem.

61. Šādas uzticēšanās nav, ja dārgmetālu izstrādājumu tirdzniecība noris starp Savienību un trešajām valstīm, kurās probes zīmogu izmantošana nav vispārēja norma, izņemot Vīnes Konvencijas līgumslēdzēja valstis. Eiropas Savienība nav šīs konvencijas dalībniece, lai gan tai ir pievienojušās sešpadsmit tās dalībvalstis, tostarp Nīderlande un Čehijas Republika. Vīnes Konvencija, kas nav daļa no Savienības tiesību sistēmas, nevar kalpot par pamatu, lai piemērotu savstarpējās atzišanas principu, kurš ir balstīts tieši šajā tiesību sistēmā.

62. Komisija uzskata, ka arī šajos trijos gadījumos būtu jāpiemēro Tiesas judikatūra par probes zīmogu savstarpēju atzišanu. Tā apgalvo, ka no trešajām valstīm importēti izstrādājumi, kas ir brīvi tirgoti Savienības dalībvalstīs, atbilst Nīderlandes tiesību normām, jo *WaarborgHolland*, veicot zīmogošanu savās pārstāvniecībās trešajās valstīs, ievēro šīs tiesību normas un pakļauj savas pārstāvniecības Nīderlandes iestāžu pārbaudēm līdzīgi tām, ko šīs iestādes īsteno attiecībā uz Nīderlandē veiktajām darbībām. Zīmogošanas pakalpojumu pārceļšanai uz trešajām valstīm, ko pieļauj Nīderlandes tiesību akti³³, nebūtu jāliedz piemērot savstarpējas atzišanas principu.

63. Šajā ziņā Komisija arī ir norādījusi, ka *WaarborgHolland* ir Nīderlandes akreditācijas struktūras izdots apliecinājums³⁴, kas tai ļauj īstenot zīmogošanu ārpus Nīderlandes. Tiesas sēdē Komisija apalvoja, ka saskaņā ar Regulas Nr. 765/2008 11. panta 2. punktu³⁵ Čehijas Republikas iestādēm ir jāatzīst atbilstības novērtējuma struktūru (šajā gadījumā *WaarborgHolland*), ko ir akreditējušas valsts akreditācijas struktūras (šajā lietā – *Raad voor Accreditatie* (Akreditācijas padome)), apliecinājumu vienlīdzība.

64. Komisija turklāt ir uzsvērusi Nīderlandes iestāžu pārbaudes pilnvaras, piemērojot savas valsts tiesību normas *WaarborgHolland* trešajās valstīs īstenojamām darbībām, lai gan tā nav sniegusi pierādījumus par šo pārbaudi biežumu un intensitāti.

65. Es tomēr neuzskatu, ka šie faktori ir pietiekami, lai pamatotu Komisijas nostāju. Pirmkārt, Regula Nr. 765/2008 paredzētā savstarpējā atzišana attiecībā uz atbilstības novērtējuma struktūru, ko ir akreditējušas šīs akreditācijas struktūras, izdotiem apliecinājumiem darbojas tikai tad, ja šī sertificēšana ir notikusi Savienības dalībvalstī. Regulas Nr. 765/2008 7. pantā kā izņēmums zināmos apstākļos tiek pieļauta pārrobežu akreditācija, tomēr tajā nav paredzēta iespēja atzīt ārpus Savienības veiktu sertificēšanu, kas pamatojas uz praksi atzīt to tikai gadījumos, ja Savienība ir noslēgusi starptautisku nolīgumu ar trešo valsti³⁶. Savienība ne ar Ķīnu, ne ar Taizemi nav noslēgusi nevienu starptautisku nolīgumu par savstarpēju atzišanu saistībā ar atbilstības novērtējumu, kuru varētu piemērot *WaarborgHolland* šajās valstīs iespiestajām probes zīmēm.

33 — *College van Beroep voor het Bedrijfsleven* (Ekonomisko lietu apelācijas tiesa) pieņēma nolēmumu strīdā par Nīderlandes tiesību piemērošanu šajā jomā, kurā pretējās puses bija divas probes iestādes; strīds bija par *WaarborgHolland* darbības pārceļšanu uz trešajām valstīm, kas ar 2008. gada 29. janvāra spriedumu tika atzīta par likumīgu. Sprieduma teksts angļu valodā ir pieejams http://www.hallmarking.com/downloads/decision_by_the_netherlands_and_industry_appeals_tribunal_ewn_versus_min_ea.pdf.

34 — Šādi tā norāda atbildē uz Tiesas uzdoto jautājumu.

35 — Kura teksts ir šāds: “Valsts iestādes atzīt to akreditācijas struktūru pakalpojumu vienlīdzību, kuras ir veiksmīgi īstenojušas salīdzinoši pārskatīšanu saskaņā ar 10. pantu, un, pamatojoties uz iepriekš minēto prezumpciju, ņemot vērā 1. punktu, pieņem šo struktūru akreditācijas sertifikātus un to atbilstības novērtējuma struktūru izdotos apliecinājumus, ko ir akreditējušas šīs akreditācijas struktūras.”

36 — Skat., piemēram, Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Austrāliju, ar ko groza Nolīgumu starp Eiropas Kopienas un Austrāliju par savstarpēju atzišanu saistībā ar atbilstības novērtējumu, sertifikātiem un marķējumu (OV 2012, L 359, 2. lpp.).

66. Otrkārt, kā to ir norādījušas Čehijas Republika un Francija, Nīderlandes valsts akreditācijas struktūras, kura kontrolē proves iestāžu darbību, pārbaudes pilnvaras nav vienādas Nīderlandē un trešajā valstī. Lai īstenotu dārgmetālu izstrādājumu viltošanas pārbaudi, ir nepieciešama administratīva sadarbība starp proves iestādēm, kuras atklāj viltojumu, veicot ražojuma ķīmiskās analīzes, un citām valsts iestādēm (muitas un finanšu dienestiem, policiju, tiesu), kuras cīnās un soda viltošanu. Šo pārbaudes pilnvaru īstenošana ir saistīta ar iespējamo administratīvo sodu un krimināltiesisko pasākumu piemērošanu, kuri vienmēr tiek īstenoti teritoriālā līmenī, tāpēc Nīderlandes iestādes tos nevarētu veikt trešajā valstī.

67. Visbeidzot, obligātā zīmogošana valstīs, kuras to piemēro, ir administratīva darbība, kura ir saistīta ar valsts suverēnās varas īstenošanu un kura nesader ar iespēju pārcelt to uz trešajām valstīm, ja vien ar tām nav noslēgts starptautisks līgums³⁷.

68. Zīmogošanas administratīvais raksturs arī garantē šīs darbības veicošo proves iestāžu lielāku neatkarību no šā sektora uzņēmumiem. Darbības pārcelšana uz trešajām valstīm var apdraudēt šo neatkarību, jo, kā tiesas sēdē norādīja Francija, administratīvo tiesību aizsardzība trešajā valstī var nebūt līdzvērtīga tai, ko nodrošina Savienības dalībvalsts.

69. Rezumējot [iepriekš teikto] un ievērojot LESD 34. pantu un Tiesas judikatūru, kura to interpretē saistībā ar proves zīmogu savstarpēju atzišanu, Čehijas Republika varētu noteikt pienākumu iespiest tās proves zīmogu trešajās valstīs ražotiem dārgmetālu izstrādājumiem, kurus *WaarborgHolland* ir zīmogojusi ar Nīderlandes proves zīmogu ārpus Savienības, šādos trīs gadījumos:

- ja tie ir tieši importēti Čehijas Republikā;
- ja tie ir importēti un laisti brīvā apgrozībā kādā ES dalībvalstī, bet pirms to eksportēšanas uz Čehijas Republiku nav tur iepriekš tirgoti;
- ja tie ir importēti, laisti brīvā apgrozībā un likumīgi tirgoti kādā [ES] dalībvalstī, kuras tiesiskais regulējums neparedz proves zīmoga izmantošanu.

70. Turpretim, ņemot vērā Čehijas Republikas proves zīmoga un Nīderlandes proves zīmoga, ko iespiedusi *WaarborgHolland*, būtisko līdzvērtīgumu, Čehijas Republika pārkāpj LESD 34. panta noteikumus un to interpretējošo Tiesas judikatūru, pieprasot iespiest tās proves zīmogu šādām dārgmetālu izstrādājumu kategorijām:

- izstrādājumiem, kuri ir ražoti un likumīgi tirgoti Nīderlandē ar *WaarborgHolland* iespiesto Nīderlandes proves zīmogu un kuri pēc tam ir eksportēti uz Čehijas Republiku;
- trešajās valstīs ražotiem izstrādājumiem, kuriem *WaarborgHolland* Nīderlandes proves zīmogu ir iespiedusi savās pārstāvniecībās ārpus Savienības un kuri pēc tam ir importēti, laisti brīvā apgrozībā un likumīgi tirgoti Nīderlandē, un pēc tam eksportēti uz Čehijas Republiku;
- trešajās valstīs ražotiem izstrādājumiem, kuriem *WaarborgHolland* Nīderlandes proves zīmogu ir iespiedusi savās pārstāvniecībās ārpus Savienības un kuri pēc tam ir importēti un laisti brīvā apgrozībā Savienībā un likumīgi tirgoti kādā citā dalībvalstī, ne Nīderlandē, kuras tiesiskais regulējums paredz Čehijas Republikas zīmogiem līdzīgu proves zīmogu izmantošanu.

37 — Šis apstāklis, manuprāt, attaisno Vīnes Konvencijas dalībvalstu atteikšanos pieņemt tā dēvēto “offshore hallmarking” jeb proves iestāžu darbības pārcelšanu [uz citām valstīm]. Visas konvencijas dalībvalstis, izņemot Nīderlandi, 2008. gadā Londonā notikušajā Konvencijas Pastāvīgās komitejas sēdē iebilda pret darbības pārcelšanu (<http://www.hallmarkingconvention.org/2008-spring-meeting-in-london-2.htm> un 2008. gada 16. maija dokuments PMC/SR 2/2008, 6. lpp.).

b) Pasākuma samērīgums

71. Gadījumos, kuros Čehijas Republika, manuprāt, pārkāpj LESD 34. panta noteikumus, vēl ir jānoskaidro, vai tās rīcība atbilst samērīguma principam, proti, vai nepastāv tirdzniecību Kopienā mazāk ierobežojošas alternatīvas, kas aizsargātu patērētājus pret krāpšanu šo izstrādājumu tirdzniecībā³⁸.

72. Kā savā iestāšanās rakstā norāda Francija, mazāk ierobežojoša alternatīva varētu būt bijusi tāda, ja *WaarborgHolland* savai darbībai trešajās valstīs būtu izmantojusi zīmogu, kas ir atšķirīgs no Nīderlandē izmantotā. Šādā gadījumā Čehijas Republika varētu pieprasīt iespiest tās proves zīmogu tikai izstrādājumiem, kurus *WaarborgHolland* ir zīmogojusi savās filiālēs ārpus Eiropas Savienības, tajā pašā laikā atzīstot Nīderlandes proves zīmoga, ko *WaarborgHolland* ir iespiedusi Nīderlandē, līdzvērtīgumu. Šķiet, ka šādu pieeju bija piedāvājusi Čehijas Republika, bet *WaarborgHolland* to bija noraidījusi³⁹, tāpēc, nespējot atšķirt izstrādājumus, kuri marķēti ar *WaarborgHolland* proves zīmogu Nīderlandē, no izstrādājumiem, kuri zīmogoti tās filiālēs ārpus Savienības, Čehijas Republika attiecībā uz visiem noteica pienākumu iespiest Čehijas Republikas proves zīmogu, lai tos varētu tirgot tās teritorijā.

73. Šāda prakse, manuprāt, neatbilst samērīguma principam, jo ir tirdzniecību Kopienā mazāk ierobežojoši pasākumi, piemēram, iespēja Čehijas Republikai noteikt prasību par izstrādājuma izcelsmes apliecinājumu. To varētu īstenot, piemēram, lūdzot, lai *WaarborgHolland* marķētajiem izstrādājumiem būtu iespiests ražotāja atbildības zīmogs ar informāciju par to ražošanas vietu⁴⁰. Šādi Čehijas Republikas iestādes būtu varējušas atzīt Nīderlandes proves zīmogu, kuru *WaarborgHolland* ir iespiedusi Nīderlandē ražotiem izstrādājumiem, tajā pašā laikā pieprasot iespiest Čehijas Republikas proves zīmogu tikai izstrādājumiem, ko tā ir zīmogojusi trešajās valstīs.

74. Iepriekš minētais pasākums tomēr nebūtu piemērots, lai identificētu *WaarborgHolland* trešajās valstīs zīmogotos izstrādājumus, kuri ir importēti un tirgoti Nīderlandē (vai dalībvalstīs, kurās ir līdzīga zīmogošanas sistēma kā Čehijas Republikā) un pēc tam eksportēti uz Čehijas Republiku. Šajos gadījumos importētājs, izmantojot dažādus pierādījumus, piemēram, ražojumu fakturrēķinus vai etiķetes, nodokļu vai pārdošanas dokumentus, vai dalībvalsts, kurā tas tirgots, kompetentās iestādes rakstisku apstiprinājumu, varētu apliecināt, ka izstrādājums iepriekš ir likumīgi tirgots kādā dalībvalstī⁴¹. Visi šie pierādīšanas līdzekļi mazāk ierobežo dārgmetālu izstrādājumu tirdzniecību nekā prasība par Čehijas Republikas proves zīmoga iespiešanu izstrādājumiem ar *WaarborgHolland* proves zīmi.

IV – Secinājumi

75. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos argumentus, ierosinu Tiesai:

- 1) neprecizitātes dēļ atzīt par nepieņemamu prasību daļā par Komisijas pārmetumiem Čehijas Republikai sakarā ar tās atteikumu atzīt Nīderlandes proves zīmogus, kurus nav iespiedusi *WaarborgHolland*;

38 — Spriedums *Ker-Optika* (C-108/09, EU:C:2010:725), 65. punkts.

39 — *WaarborgHolland* uzskata, ka īpaša, no Nīderlandes proves zīmoga atšķirīga zīmoga izmantošana (tās pārstāvēniecībās trešajās valstīs) varētu mazināt komerciālo vērtību, kas piemīt tās proves zīmoga reputācijai tirgū. Šādos apstākļos tās zīmogošanas darbības pārcelšana, iespējams, nebūtu to interesējusi.

40 — Tā ir ierasta prakse pieprasīt ražotāja atbildības zīmogu, un tas ir noteikts, piemēram, Vīnes Konvencijā.

41 — Komisija min šos un citus pierādījumus savā 2013. gada 18. augusta dokumentā COM(2013) 0592 *final*, Norādījumi. Jēdziens "likumīgi tirgots" Savstarpējas atzišanas regulā (EK) Nr. 764/2008, 7. lpp.

- 2) daļēji apmierināt Komisijas prasību un atzīt, ka Čehijas Republika nav izpildījusi pienākumu, kas tai ir saskaņā ar LESD 34. pantu, pieprasot iespiest Čehijas Republikas probes zīmogu dārgmetālu izstrādājumiem, kuri:
- ir ražoti un likumīgi tirgoti Nīderlandē ar *WaarborgHolland* iespiesto Nīderlandes probes zīmogu un kuri pēc tam ir eksportēti uz Čehijas Republiku;
 - ir ražoti trešajās valstīs, kuriem *WaarborgHolland* Nīderlandes probes zīmogu ir iespiedusi savās pārstāvniecībās ārpus Savienības un kuri pēc tam ir importēti, laisti brīvā apgrozībā un likumīgi tirgoti Nīderlandē, un pēc tam eksportēti uz Čehijas Republiku;
 - ir ražoti trešajās valstīs, kuriem *WaarborgHolland* Nīderlandes probes zīmogu ir iespiedusi savās pārstāvniecībās ārpus Savienības un kuri pēc tam ir importēti un laisti brīvā apgrozībā Savienībā un likumīgi tirgoti kādā citā dalībvalstī, ne Nīderlandē, kuras tiesiskais regulējums paredz Čehijas Republikas zīmogiem līdzīgu probes zīmogu izmantošanu, un vēlāk ir eksportēti uz Čehijas Republiku;
- 3) pārējā daļā prasību noraidīt;
- 4) katra lietas dalībniece, kas iestājusies lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.